

Naturtypekartlegging av kulturmark på Massenget (193/7) i Oppdal i 2019

Biolog J. B. Jordal
Notat 10.10.2019

Innledning

Bakgrunn

Undertegnede har fått forespørsel om naturtypekartlegging av kulturmark (naturbeitemark mm.) på Massenget i Oppdal. Dette notatet presenterer resultatene av kartlegginga.

Formål

Formålet med dette notatet er å gi en naturtypekartlegging etter DN-håndbok 13 (oppdatert pr. 2015) av kulturmark på Massenget i Oppdal, inkludert skjøtselsråd.

Beskrivelse

Nedenfor gis en beskrivelse av de tre påviste lokalitetene etter metodikken i DN-håndbok 13, revidert utgave 2015. Videre presenteres beliggenhet og kartavgrensing i flere målestokker og ulike kartgrunnlag. Deretter presenteres bilder og artslister tatt opp 25. juni 2019. Beitemarks-sopp er ikke registrert.

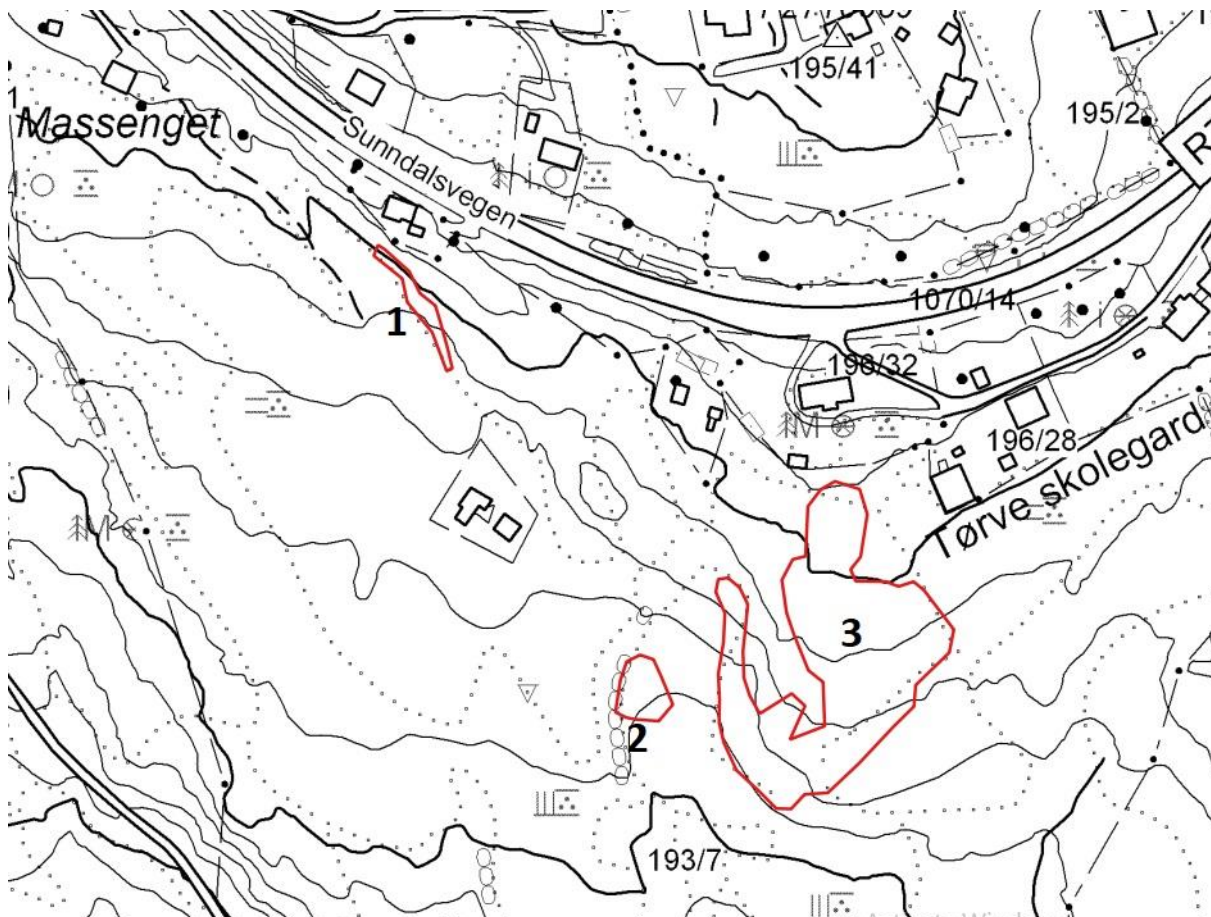
Kartutsnitt

Figur 1. Oversiktskart som viser lokalitetenes beliggenhet (rød strek).

Figur 2. Ortofoto som viser avgrensning av naturtypelokalitetene (rød strek), nummerert fra 1 til 3. Svart viser gangrute under befaringa.

Figur 3. Økonomisk kart 1:5000 som viser avgrensede naturtypelokaliteter (rød strek), stedsnavn, høydekoter mm.

19011 Massenget 1

Kommune: Oppdal
IID: (ny, ikke registrert tidligere)
Naturtype: D04 naturbeitemark
Utforming: D0431 rik beiteeng
Verdi: B (viktig)
Feltsjekk: 25.06.2019
Avgrensingspresisjon: <5 meter

Områdebeskrivelse:

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av John Bjarne Jordal 08.10.2019, basert på eget feltarbeid 25.06.2019 på oppdrag av grunneier. Beskrivelse og verdisetting er basert på faktaark fra Miljødirektoratet (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en beitemark som ligger på Massenget mellom Ålbu og Torve. Avgrensinga er basert på befaring, ortofoto og økonomisk kart og blir regnet som meget god. Lokaliteten grenser mot fulldyrket/gjødslet mark i vest og sør, og forøvrig mot skog. Berggrunnen består av kalkspatholdig fyllitt, granatglimmerskifet,

garbenskifer og gneis (www.ngu.no). Løsmassene består hovedsakelig av morenemateriale. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten tilhører naturtypen naturbeitemark (utforminga rik beiteeng). Den har vært beitemark i lengre tid (tidligere slåttemark). Det forekommer litt trær og busker i kanten av lokaliteten, særlig bjørk, ellers forekommer furu, osp, selje og einer. Etter NiN er dette seminaturlig eng (T32) av kartleggingsenheten T32-C20 Svakt kalkrik eng med klart hevdpreg, men mindre innslag av T32-C16 Svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg og gjødselpåvirkning.

Artsmangfold: Av planter kan nevnes aurikkelsveve, bakkemynte, berggull, blåklokke, dunhavre, dvergmispel, fjellrapp, gjeldkarve, harerug, hvitmaure, hårsveve, legeberonika, markjordbær, prestekrage, rødknapp, stemorsblom, storarve, stormaure, tiriltunge, veisveve og åkerforglemmegei (14 tyngdepunktarter). Mange av artene indikerer rikt jordsmonn. Det ble også sett sotmåler. Beitemarkssopp er ikke undersøkt. Basert på erfaring har lokaliteten et potensial for slike arter, inklusive rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av storfe ca. 3 måneder om sommeren. Nåværende bruker tok over i 2012, men lokaliteten har vært storfebeite i lang tid. Den har trolig vært lite gjødslet med kunstgjødsel.

Fremmede arter: Ingen ble observert.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig med fortsatt beiting etter samme mønster som tidligere for å bevare vegetasjonen. Fysiske inngrep, gjødsling og tråkkskader bør unngås.

Del av helhetlig landskap: Naturbeitemarker forekommer vidt utbredt i Oppdal, som er en nasjonalt sett svært viktig kommune for denne naturtypen. Disse danner et nettverk med god landskapsøkologisk sammenheng og et samlet meget stort artsamangfold som er svært viktig å ta vare på.

Verdibegrunnelse: Vurderinga er gjort etter revidert faktaark (2015). Lokaliteten får ingen vekt på størrelse (0,2 da), trolig middels vekt på artsamangfold (antatt forekomst av flere beitemarkssopper), ingen vekt på rødlistearter, høy vekt på tilstand, og høy vekt på påvirkning. Samlet verdi settes til B – viktig, selv om lokaliteten er under normalt minsteareal, men begrunnes med at den likevel har viktig artsamangfold.

19012 Massenget 2

Kommune:	Oppdal
IID:	(ny, ikke registrert tidligere)
Naturtype:	D04 naturbeitemark
Utforming:	D0431 rik beiteeng
Verdi:	C (lokalt viktig)
Feltsjekk:	25.06.2019
Avgrensingspresisjon:	<5 meter

Områdebeskrivelse:

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av John Bjarne Jordal 08.10.2019, basert på eget feltarbeid 25.06.2019 på oppdrag av grunneier. Beskrivelse og verdisetting er basert på faktaark fra Miljødirektoratet (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en beitemark som ligger på Massenget mellom Ålbu og Torve. Avgrensinga er basert på befaring, ortofoto og økonomisk kart og blir regnet som meget god. Lokaliteten grenser mot steingjerde i vest og noe diffust mot fulldyrket/gjødset mark ellers. Berggrunnen består av kalkspatholdig fyllitt, granatglimmerskifer, garbenskifer og gneis (www.ngu.no). Løsmassene består hovedsakelig av morenemateriale. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten tilhører naturtypen naturbeitemark (utforminga rik beiteeng). Den har vært beitemark i lengre tid (tidligere slåttemark). Det forekommer litt trær og busker i kanten ved steingjerdet, særlig osp og rogn. Etter NiN er dette seminaturlig eng (T32) av kartleggingsenheten T32-C20 Svakt kalkrik eng med klart hevdpreg.

Artsmangfold: Av planter kan nevnes aurikkelsveve, beitesveve, blåkoll, dunhavre, dunkjempe, dvergmispel, gjeldkarve, hvitmaure, jonsokkoll, karve, legeveronika, markjordbær, rødknapp, stormaure og veisveve (11 tyngdepunkter). Lokaliteten var relativt lite beitet ved besøket fordi få sauer var kommet ned. Beitemarkssopp er ikke undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av storfe ca. 3 måneder om sommeren. Nåværende bruker tok over i 2012, men lokaliteten har vært storfebeite i lang tid. Den har trolig vært lite gjødset med kunstgjødset. Den grenser imidlertid til dyrket mark som trolig har vært gjødset.

Fremmede arter: Ingen ble observert.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig med beiting etter samme mønster som tidligere for å bevare vegetasjonen. Fysiske inngrep, gjødsling og tråkkskader bør unngås.

Del av helhetlig landskap: Naturbeitemarker forekommer vidt utbredt i Oppdal, som er en nasjonalt sett svært viktig kommune for denne naturtypen. Disse danner et nettverk med god landskapsøkologisk sammenheng og et samlet meget stort artsamangfold som er svært viktig å ta vare på.

Verdibegrunnelse: Vurderinga er gjort etter revidert faktaark (2015). Lokaliteten får ingen vekt på størrelse (0,3 da, dvs. under minstemålet), ingen vekt på artsamangfold og rødlistearter, og middels vekt på tilstand og påvirkning. Samlet verdi blir under tvil C – lokalt viktig.

19013 Massenget 3

Kommune:	Oppdal
IID:	(ny, ikke registrert tidligere)
Naturtype:	D04 naturbeitemark
Utforming:	D0431 rik beiteeng
Verdi:	A (svært viktig)
Feltsjekk:	25.06.2019
Avgrensingspresisjon:	<5 meter

Områdebeskrivelse:

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av John Bjarne Jordal 08.10.2019, basert på eget feltarbeid 25.06.2019 på oppdrag av grunneier. Beskrivelse og verdisetting er basert på faktaark fra Miljødirektoratet (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en beitemark som ligger på Massenget mellom Ålbu og Torve. Avgrensinga er basert på befaring, ortofoto og økonomisk kart og blir regnet som meget god. Lokaliteten grenser mot fulldyrket/gjødset mark i vest, øst og sør, og ellers mot skog (trolig mer åpent tidligere). Berggrunnen består av kalkspatholdig fyllitt, granatglimmerskifet, garbenskifer og gneis (www.ngu.no). Løsmassene består hovedsakelig av morenemateriale. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten tilhører naturtypen naturbeitemark (utforminga rik beiteeng), men har også innslag av hagemark. Den har vært beitemark i lengre tid (tidligere trolig delvis slåttemark). Det forekommer trær og busker, særlig bjørk, men også hegg, einer og et noe plantet gran. Etter NiN er dette seminaturlig eng (T32) av kartleggingsenheten T32-C20 Svakt kalkrik eng med klart hevdpreg, og mindre innslag av T32-C16 Svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg.

Artsmangfold: Av planter kan nevnes aurikkelsveve, bakkestarr, bitterbergknapp, blåklokke, dunhavre, dunkjempe, engfiol, enghumbleblom, firblad, fjellok, fjellrapp, flekkmure, fuglestarr, gjeldkarve, gulaks, harerug, hengeaks, hvitmaure, hårsveve, jonsokkoll, kanelrose, karve, kattefot, krattfiol, legeveronika, liljekonvall, lintorskemunn, markjordbær, prestekrage, rødknapp, sandarve, sauesvingel, sibirbjønnekjeks, skogkløver, smalfrøstjerne (NT), småbergknapp, smånøkkel (NT), småsmelle, stemorsblom, stormaure, sølvmure, tepperot, tiriltunge, tårnurt, veisveve, vårerteknapp, åkerstemorsblom (27 tyngdepunktarter, hvorav to rødlistearter). Det ble også observert møller, en noe uvanlig fugleart knyttet til buskmark. Beitemarksopp er ikke undersøkt. Basert på erfaring har lokaliteten et potensial for slike arter, inklusive rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av storfe ca. 3 måneder om sommeren. Nåværende bruker tok over i 2012, men lokaliteten har vært storfebeite i lang tid. Den har trolig vært lite gjødset med kunstgjødse. Den grenser imidlertid til dyrket mark som trolig har vært gjødset, og noen steder er denne grensa diffus.

Fremmede arter: Ingen ble observert, men det finnes noen graner.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig med beiting etter samme mønster som tidligere for å bevare vegetasjonen. Lokaliteten har trolig vært åpnere før. Det kan fjernes noe trær og busker. Plantet gran i kantene vil kunne spre seg inn i beitemarka og kan med fordel fjernes. Fysiske inngrep, gjødsling og tråkkskader bør unngås. Området nordafor har trolig vært åpnere før, og etter skogrydding kan evt. lokaliteten utvides.

Del av helhetlig landskap: Naturbeitemarker forekommer vidt utbredt i Oppdal, som er en nasjonalt sett svært viktig kommune for denne naturtypen. Disse danner et nettverk med god landskapsøkologisk sammenheng og et samlet meget stort arts mangfold som er svært viktig å ta vare på.

Verdibegrunnelse: Vurderinga er gjort etter revidert faktaark (2015). Lokaliteten får høy vekt på størrelse (4,4 da), middels til høy vekt på arts mangfold, lav vekt på rødlistearter, høy vekt på tilstand, og høy vekt på påvirkning. Samlet verdi blir under litt tvil satt til A – svært viktig. Begrunnelsen er delvis potensiale for rødlistede og andre beitemarkssopp i tillegg til det som er funnet. 27 tyngdepunktarter av karplanter er også nær kravet på 30 arter for A-verdi.

Bilder

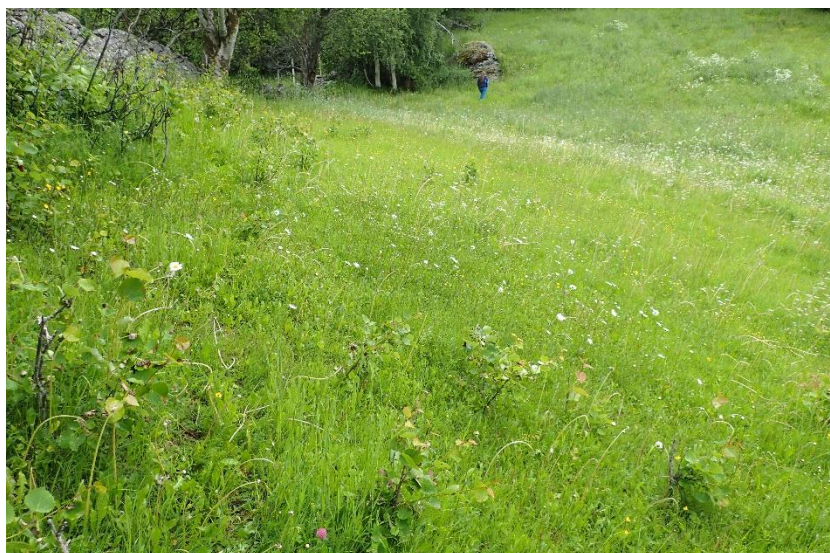
Massenget lokalitet 1 er en naturbeitemark i et kantområde mellom fulldyrket mark og skog, bildet er tatt mot nordvest. Foto: JBJ.

Massenget lokalitet 1 tatt mot sørøst. Foto: JBJ.

*Massenget (alle lokalitetene) har en god bestand av veisveve (*Hieracium glomeratum*), en uvanlig art i hårsveve-gruppa. Foto: JBJ.*

Massenget lokalitet 2 ligger på en knoll inntil et steingjerde og har diffus overgang til mer gjødslet og dyrket mark. Foto: JBJ.

Deler av Massenget lokalitet 3, med plantet gran i bakgrunnen. Foto: JBJ.

Deler av Massenget lokalitet 3 har grunnlendt tørreng, her med mye stemorsblom. Foto: JBJ.

Rødlistearten smånøkkel i Massenget lokalitet 3. Dette er en ganske sjelden art i Oppdal, som er i kategori NT (nær truet) fordi gamle tørrenger går tilbake som følge av gjengroing eller intensivering av drifta. I nærheten er det et tidligere funn fra 1944 på «Torve» (av Johannes E. Haugen fra Storli). Foto: JBJ.

Artslister (mest karplanter)

* art med tyngdepunkt i semi-naturlig eng
NT=nær truet på rødlista 2015

Lokalitet 1

aurikkelsveve*
bakkemynte*
berggull
bjørk
blåklukke*
dunhavre*
dvergmispel
einer
engkvein
engrapp
engsmelle
engsoleie
fjellrapp*
fjellveronika
fuglevikke
furu
gjeldkarve*
grasstjerneblom
gulflatbelg
harerug*
hengebjørk
hvitkløver
hvitmaure*
hvitveis
hårsveve*

legeveronika*
markjordbær
osp
prestekrage*
ryllik
rødknapp*
selje
småsyre
stemorsblom
storarve
stormaure
timotei
tiriltunge*
veisveve*
åkerforglemmegei

Andre:

sotmåler

Lokalitet 2

aurikkelsveve*
beitesveve*
blåkoll*
dunhavre*
dunkjempe*
dvergmispel
engkvein
engsoleie
fuglevikke
föllblom

gjeldkarve*
grasstjerneblom
hvitkløver
hvitmaure*
jonsokkoll*
karve
legeveronika*
løvetann
marikåpe
markjordbær
osp
rogn
ryllik
rødkløver
rødknapp*
skogstorkenebb
stormaure
sølvbunke
timotei
tyrihjelms
veisveve*

Lokalitet 3

aurikkelsveve*
bakkestarr*
bitterbergknapp
blåklukke*
dunhavre*
dunkjempe*
einer

engfiol*
enghumleblom
engkvein
engsmelle
engsoleie
firblad
fjellok
fjellrapp*
flekkmure*
fuglestarr*
fuglevikke
gjeldkarve*
gjerdevikke
gjetertaske
gulaks*
gulflatbelg
harerug*
hegg
hengeaks
hundegras
hundekjeks
hvitmaure*
hvitveis
hårsveve*

jonsokkoll*
kanelrose
karve
kattefot*
krattfiol
legeveronika*
liljekonvall
lintorskemunn
løvetann
marikåpe
markjordbær
melbær
mjødurt
osp
prestekrage*
reinfann
ryllik
rødknapp*
sandarve*
sauesvingel*
sibirbjønnekjeks
skjermesveve
skogkløver
skogstorkenebb

smalfrøstjerne* NT
smyle
småbergknapp
smånøkkel* NT
småsmelle
stemorsblom
stormaure
sølvmore*
teiebær
tepperot*
timotei
tiriltunge*
tveskjeggveronika
tyrihjel
tårnurt
veisveve*
vårerteknapp
åkerstemorsblom

Andre:
møller